

Evaluering af almenundervisningen i Ungdomsskolen i Københavns Kom- mune

Evaluering af almenundervisningen i Ungdomsskolen i Københavns Kom- mune

2010

Evaluering af almenundervisningen i Ungdomsskolen i Københavns Kommune

© 2010 Danmarks Evalueringsinstitut

Citat med kildeangivelse er tilladt

Bemærk:

Danmarks Evalueringsinstitut sætter komma efter Dansk Sprognævns anbefalinger

Publikationen er kun udgivet i elektronisk form på: www.eva.dk

ISBN (www) 978-87-7958-584-3

Indhold

1	Indledning	5
1.1	Baggrunden for evalueringen	5
1.2	Evalueringens formål	5
1.3	Metode	6
1.4	Rapportens opbygning	7
2	Unge opfattelser, brug og udbytte af almenundervisningen	9
2.1	Kendskabet til og opfattelsen af ungdomsskolens almenundervisning	10
2.1.1	Et omfattende kendskab til ungdomsskolen	10
2.1.2	Forskellige opfattelser af ungdomsskolen	10
2.2	Behov og ønsker i forhold til almenundervisningen	11
2.3	Brugen af ungdomsskolens almenundervisning	12
2.3.1	Årsager til at tidligere og potentielle brugere <i>ikke</i> benytter sig af ungdomsskolens almenundervisning	12
2.3.2	Årsager til at målgruppen <i>benytter sig</i> af ungdomsskolens almenundervisning	14
2.4	Udbyttet af almenundervisningen	18
2.4.1	Sammenhæng mellem forventninger og udbytte	18
2.4.2	Den boglige gruppe efterlyser større udbytte	19
3	Hvordan kan ungdomsskolen bedst komme i kontakt med målgruppen?	20
3.1	Katalogernes betydning	20
3.1.1	Forskellige strategier bag brugen af katalogerne	20
3.1.2	Vigtigt at katalogerne udleveres i skolen	21
3.1.3	Behov for udfoldede beskrivelser i katalogerne	21
3.2	Øget synlighed	21
3.2.1	Facebook	21
3.2.2	Reklamer i det offentlige rum	22
3.2.3	Større fokus på at ungdomsskolen er gratis og tilbyder meget forskelligt	22
4	Opmærksomhedspunkter	23
4.1.1	Undervisningen lever ikke op til alles forventninger	23
4.1.2	Vær opmærksom på ungdomsskolens image	24
4.1.3	Udbred kendskabet til ungdomsskolens mange forskelligartede tilbud	24

1 Indledning

Ungdomsskolen i Københavns Kommune har bedt Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) om at gennemføre en evaluering af sammenhængen mellem ungdomsskolens tilbud og målgruppens behov for og ønsker til almenundervisningen. EVA har gennemført tre fokusgruppesamtaler med brugere af ungdomsskolen og tre fokusgruppesamtaler med potentielle brugere. Denne rapport formidler resultaterne af evalueringen.

Evalueringen er gennemført af evalueringskonsulent Kristine Cecilie Zacho Pedersen (projektleder), metodekonsulent Dorte Stage Petersen og evalueringsmedarbejder Gro Inge Hansen.

1.1 Baggrunden for evalueringen

Ungdomsskolen i Københavns Kommune gennemførte i 2004 i samarbejde med Ungdomsskolernes Udviklingscenter (US-centret) en tilfredshedsundersøgelse blandt unge som benyttede sig af ungdomsskolens almenundervisning. Denne undersøgelse påviste en høj grad af tilfredshed blandt almenundervisningens brugere. Ungdomsskolen i Københavns Kommune ønsker dog at sikre sig at ungdomsskolens almenundervisning fortsat udvikler sig i takt med målgruppens behov, og har derfor bedt EVA gennemføre denne opfølgende evaluering af i hvor høj grad ungdomsskolens almenundervisning i dag stemmer overens med målgruppens behov og ønsker.

Ungdomsskolen i Københavns Kommune tilbyder almenundervisning inden for boglige fag, kreative fag og øvrige fritidsfag. Tilbuddene udbydes i forskelligt omfang i bydelene Amager (Vestamager, Sundbyvester, Sundbyøster), København Nord (Bispebjerg, Vanløse, Tingbjerg, Brønshøj-Husum), Nørrebro, Vesterbro/Valby (Christianshavn, Indre by, Kgs. Enghave, Valby, Vesterbro) og Østerbro.

Ungdomsskolens målgruppe er unge mellem 13 og 18 år. I perioden 2005-08 steg antallet af unge i målgruppen fra 17.625 til 19.974 i Københavns Kommune, mens den udmeldte time-ramme til almenundervisningen i samme periode var konstant. I samme periode faldt antallet af indmeldte elever i almenundervisningen fra 5.877 til 5.506, mens antallet af holdelever steg fra 9.297 til 11.056. Udviklingen i antallet af holdelever viser at hver elev gennemsnitligt tilmelder sig flere hold end den enkelte elev gjorde tidligere.

Ungdomsskolen i Københavns Kommune gør blandt andet opmærksom på dens tilbud via et program som udsendes to gange årligt. Programmet informerer målgruppen om de forskellige typer af undervisning og hold der oprettes. Udvælgelsen af fag og tilbud sker på baggrund af ungdomsskolens viden om målgruppen og dens ønsker, på baggrund af henvendelser fra målgruppen og på baggrund af antallet af tilmeldte på de enkelte hold.

1.2 Evalueringens formål

Det overordnede formål med evalueringen er at analysere hvilke behov og ønsker unge mellem 13 og 16 år har i forhold til ungdomsskolens almenundervisning. Evalueringen afdækker om ungdomsskolen tilbyder det som unge mellem 13 og 16 år efterspørger, og i hvilken grad brugere af ungdomsskolens almenundervisning er tilfredse med almenundervisningens kvalitet, forstået som tilfredshed med fagenes indhold, de anvendte pædagogiske metoder og det konkrete udbudssted. Evalueringen giver svar på følgende spørgsmål:

1 Dækker ungdomsskolens almenundervisning målgruppens behov og ønsker?

Evalueringen kortlægger hvilke ønsker ungdomsskolens målgruppe har til almenundervisningen med fokus på fag, indhold, placering og pædagogiske arbejdsformer.

2 Hvad er afgørende for at målgruppen vælger at benytte sig af ungdomsskolens almenundervisning?

Evalueringen kortlægger hvad de unge som udgør ungdomsskolens målgruppe, oplever som afgørende for at de vælger at benytte sig af ungdomsskolens almenundervisning. Evalueringen afdækker blandt andet om fagrækken er afgørende for målgruppens valg af tilbud, eller om der er andre årsager til valg eller fravalg af ungdomsskolens almenundervisningstilbud, fx hvilken betydning det har at de unge kender læreren, at de kender holdets øvrige elever, og at tilbuddet er gratis.

3 Hvad er målgruppens primære udbytte af at deltage i ungdomsskolens almenundervisning?

Evalueringen kortlægger hvad ungdomsskolens målgruppe oplever som det primære udbytte af almenundervisningen. Der er blandt andet fokus på om de unge oplever ungdomsskolen som et sted hvor de forbedrer faglige færdigheder, opbygger og fastholder venskaber osv.

4 Hvordan kan Ungdomsskolen i Københavns Kommune bedst komme i kontakt med målgruppen og tiltrække den til ungdomsskolens almenundervisning?

Evalueringen kortlægger hvordan ungdomsskolen bedst tiltrækker målgruppen. Denne del af evalueringen har fokus på om de unge opfatter udsendelse af årlige kataloger som hensigtsmæssig, eller om den peger på andre relevante måder at gøre opmærksom på almenundervisningen på.

1.3 Metode

Evalueringen baserer sig på deskresearch og seks fokusgruppeinterviews. Deskresearchen er blevet gennemført for at afdække hvilke typer af almenundervisningstilbud Ungdomsskolen i Københavns Kommune tilbyder. Derefter er der blevet gennemført seks fokusgruppeinterviews med i alt 45 unge i alderen 13-16 år. Fokusgruppeinterviewene er gennemført med unge der benytter sig af ungdomsskolens almenundervisning (brugere af ungdomsskolen), og unge der ikke benytter sig af tilbuddet (potentielle brugere af ungdomsskolen). Fokusgruppeinterviewene viste at der blandt de potentielle brugere også findes tidligere brugere af ungdomsskolen. Disse vil i rapporten blive refereret til som tidligere brugere.

Fokusgruppeinterviewene giver kvalitative svar på evalueringsspørgsmålene og belyser nuancer og undtagelser i målgruppens vurderinger, holdninger og ønsker i forhold til ungdomsskolens almenundervisning. Fokusgruppeinterviewene giver desuden mulighed for at formidle nuværende og tidligere brugeres erfaringer med almenundervisningen. Med det konkrete evalueringdesign er det ikke muligt at generalisere udtalelserne så de dækker alle unge i målgruppen.

Der er gennemført tre fokusgruppeinterviews med nuværende brugere af ungdomsskolen og tre fokusgruppeinterviews med potentielle brugere af ungdomsskolen, herunder tidligere brugere af ungdomsskolen.

I udvælgelsen af interviewpersoner blandt nuværende brugere af ungdomsskolen har EVA anvendt følgende kriterier:

- Valgte fag og fagområder
- Elevernes køn
- Elevernes alder
- Ungdomsskoledistrikt.

Det fremgår af tabel 1 hvilke ungdomsskoler og fag der konkret har været repræsenteret i evalueringen:

Tabel 1
Deltagende ungdomsskoler

Ungdomsskole	Fag	Elevantal	Skoledistrikt
Ungdomsskolen Amager	Styrketræning	2	Amager
	Pakistansk syning	2	
	Styling	2	
Ungdomsskolen Østerbro	Foto og digital billedbehandling	1	Østerbro
	Smykkeværksted	2	
	Syning og design	3	
Ungdomsskolen Nørrebro	Guitar	3	Nørrebro
	Engelsk	2	
	Spansk	1	

De unge på ungdomsskolerne er blevet rekrutteret til interviewene af ungdomsskolerne selv. Ungdomsskolerne har altså været ansvarlige for at samle en udvalgt elevgruppe.

I udvælgelsen af potentielle brugere, herunder tidligere brugere af ungdomsskolen, har EVA anvendt følgende kriterier:

- Elevernes køn
- Elevernes klassetrin
- Folkeskoledistrikt
- Andel af tosprogede elever på folkeskolen.

Det fremgår af tabel 2 hvilke folkeskoler og klassetrin der konkret har været repræsenteret i evalueringen:

Tabel 2
Deltagende folkeskoler

Folkeskole	Klassetrin	Antal elever	Skoledistrikt	Andel af tosprogede elever på skolen
Højdevangens Skole	7. og 9.	6	Amager	16 %
Herbergskolen	7. og 8.	12	Østerbro	3 %
Hillerødgades Skole	7., 8. og 9.	9	Nørrebro	89 %

Rekrutteringen af potentielle brugere til interviewene er sket ved at EVA har bedt skoleledelsen eller skolesekretæren på de pågældende folkeskoler om at samle en gruppe elever fra 7.-9. klassetrin som ikke benytter sig af ungdomsskolens almenundervisningstilbud.

Fokusgruppeinterviewene med både nuværende, tidligere og potentielle brugere af ungdomsskolens almenundervisning er gennemført på de ungdomsskoler og folkeskoler som eleverne er tilknyttet. Denne fremgangsmåde er valgt for at sikre dels trykke og kendte rammer for eleverne, dels en højere grad af deltagelse blandt eleverne.

1.4 Rapportens opbygning

Foruden dette indledende kapitel indeholder rapporten tre kapitler:

Kapitel 2 beskriver brugernes og de potentielle brugeres kendskab til og opfattelse af ungdomsskolen. Af kapitlet fremgår det at der generelt er et omfattende kendskab til ungdomsskolens eksistens, men at der hersker forskellige opfattelser af ungdomsskolen blandt henholdsvis brugere og potentielle brugere. Hvor de potentielle brugere typisk forbinder ungdomsskolen med boglige fag og undervisning der ligner den de modtager i folkeskolen, forbinder brugerne oftere ungdomsskolen med kreative fag og hygge.

Kapitel 2 belyser også hvilke ønsker og behov brugere og potentielle brugere har i forhold til almenundervisningen, og forklarer i den forbindelse hvad der er afgørende for at de tidligere og potentielle brugere ikke benytter sig af ungdomsskolen. Ligeledes vil det fremgå hvad der er afgørende for at målgruppen vælger at benytte sig af ungdomsskolens tilbud.

Afslutningsvis vil det af kapitel 2 fremgå hvad brugerne oplever som det primære udbytte af almenundervisningen. Kapitlet viser at brugerne oftest får det udbytte som de forventede da de tilmeldte sig. Dog har nogle af de tidligere brugere af ungdomsskolen ikke fået det udbytte af undervisningen som de havde forventet og håbet på, og anser derfor ikke længere ungdomsskolen for at være et attraktivt tilbud.

Kapitel 3 beskriver hvordan ungdomsskolen bedst kommer i kontakt med sin målgruppe og tiltrækker flere elever til undervisningen. Der bliver i den sammenhæng peget på muligheder for både at forbedre det årlige katalogs indholdsbeskrivelser og layout, at inddrage brugere som ambassadører og at anvende nye medier og andre offentlige rum til at reklamere for ungdomsskolens tilbud.

Kapitel 4 opsummeres nogle af hovedpointerne fra rapporten. Særligt vil de pointer som er væsentlige for ungdomsskolens muligheder for at tiltrække og fastholde brugere, blive fremhævet.

2 Unges opfattelser, brug og udbytte af almenundervisningen

Ungdomsskolen i Københavns Kommune henvender sig med sine mange tilbud til en stor målgruppe af unge i alderen 13-18 år. Ungdomsskolens tilbud fordeler sig over en række forskellige tilbud. De unge i målgruppen kan vælge at tilmelde sig aktiviteter inden for dansk, højskole¹, it og medier, kreative hold, modersmålsundervisning, dansk som andetsprog, naturvidenskab, musik, dans og drama, prøvehold², sport, sprog, syning og design, rejser og action. Selvom ungdomsskolen tilbyder mange forskellige aktiviteter, er der alligevel en forholdsvis stor andel af målgruppen som ikke benytter sig af ungdomsskolens tilbud.

Dette kapitel har følgende fire fokusområder: 1) målgruppens opfattelser af ungdomsskolen, 2) målgruppens ønsker til almenundervisningen, 3) målgruppens brug af almenundervisningen og 4) nuværende og tidligere brugeres udbytte af almenundervisningen. Disse fokusområder gennemgås selvstændigt i afsnittene 2.1-2.4.

Kapitlet viser at der i målgruppen er et udbredt kendskab til ungdomsskolen, men at der fortsat findes en del unge i målgruppen som kun ved lidt om ungdomsskolen.

Kapitlet tager udgangspunkt i både brugeres og potentielle brugeres opfattelser af ungdomsskolen og viser at de to gruppers opfattelser af ungdomsskolen er meget forskellige. For nogle formes billedet af ungdomsskolen af mange års brug af ungdomsskolens tilbud, mens andres forestillinger tager udgangspunkt i de associationer som selve navnet *skole* giver. Det er derfor ikke alle forestillinger der er opstået af et reelt møde med ungdomsskolen.

Kapitlet viser at ungdomsskolen med sin lange række af fag overordnet set dækker målgruppens ønsker. De unge EVA har talt med, har vanskeligt ved at pege på fag og aktiviteter som de savner i ungdomsskolens tilbud. Alligevel benytter en forholdsvis stor andel af unge i målgruppen sig ikke af ungdomsskolen. EVA har identificeret tre grupper af potentielle brugere og vil i kapitlet redegøre for de primære årsager til at de potentielle brugere ikke benytter sig af ungdomsskolens almenundervisning. Derudover belyser kapitlet de primære årsager til at andre unge i målgruppen benytter sig af ungdomsskolen. Det vil fremgå at især venskaber spiller en væsentlig rolle, og at mange benytter sig af ungdomsskolen for at etablere og fastholde venskaber, mens andre vælger ungdomsskolen med henblik på at udvikle sig fagligt eller kreativt.

Afslutningsvis beskriver kapitlet hvad brugerne oplever som deres primære udbytte af at deltage i undervisningen. Af kapitlet vil det fremgå at der overordnet set er sammenhæng mellem brugernes forventninger og deres udbytte, men at ungdomsskolen med fordel kan have særligt fokus på en bestemt del af målgruppen som ikke i tilstrækkelig grad er tilfreds med udbyttet.

¹ Disse hold er typisk hold som ikke kan placeres i øvrige kategorier. Der kan fx være tale om lektiecafé, pigeklub, ungeråd og debatarrangementer.

² På disse hold arbejdes der typisk med eksamenstræning med mulighed for at træne selve eksamenssituationen.

2.1 Kendskabet til og opfattelsen af ungdomsskolens almenundervisning

Det fremgår af afsnit 2.1 at målgruppen generelt har et godt kendskab til ungdomsskolen, men at der hersker forskellige opfattelser af ungdomsskolen. Særligt kan der iagttages forskellige opfattelser af ungdomsskolen blandt henholdsvis brugere og potentielle brugere. Hvor brugerne typisk forbinder ungdomsskolen med kreative fag og hygge, forbinder flere potentielle brugere derimod ungdomsskolen med en skole for unge med særlige vanskeligheder i folkeskolen. Flere potentielle brugere tror at den primære målgruppe for ungdomsskolen er unge som har brug for særlig støtte.

2.1.1 Et omfattende kendskab til ungdomsskolen

Kendskabet til ungdomsskolen er omfattende blandt de unge som deltog i fokusgruppeinterviewene, og blandt de i alt 45 unge som deltog, har kun et par potentielle brugere aldrig hørt om ungdomsskolen. Både nuværende, tidligere og potentielle brugere har oftest fået kendskab til ungdomsskolen i folkeskolens 6. eller 7. klasse, og det er også i den periode de nuværende og tidligere brugere oftest har tilmeldt sig undervisningen. Størstedelen af de unge der deltog i fokusgruppeinterviewene, kender ungdomsskolen gennem de årlige kataloger Ungdomsskolen i Københavns Kommune udsender, men derudover forklarer flere at de har hørt om ungdomsskolen gennem en ven eller gennem en af deres søskende som går eller har gået i ungdomsskolen. Dette gælder derimod sjældent for de potentielle brugere. Blandt disse giver kun få udtryk for at have venner i ungdomsskolen.

Selvom de fleste kender til eller har hørt om ungdomsskolen, ved de færreste hvor mange forskellige fag og aktiviteter ungdomsskolen tilbyder. Både nuværende, tidligere og potentielle brugere bliver overraskede over det brede udbud af fag som EVA præsenterer dem for. Selv for de nuværende og tidligere brugere er det en overraskelse at de kan deltage i 103 forskellige aktiviteter i ungdomsskolen. Både de nuværende, tidligere og potentielle brugere forbinder i høj grad ungdomsskolen med kreative aktiviteter som guitar, maling, natur/teknik og boglige fag som dansk og matematik. De bliver derfor overraskede over at ungdomsskolen også tilbyder fag som fx undervandsrugby, parkour, madklubber, tegneseriehold, singer-songwriter-kurser, makeupkurser osv. At ungdomsskolen også tilbyder ture til storbyer som Paris og New York, overlevelses-ture til Sverige og trekkingture, overrasker også flere. Selvom flere af interviewpersonerne kender ungdomsskolen, er det altså alligevel kun nogle få som har et fuldt overblik over og kendskab til ungdomsskolens mange forskelligartede aktiviteter og tilbud.

2.1.2 Forskellige opfattelser af ungdomsskolen

Blandt henholdsvis nuværende, tidligere og potentielle brugere hersker der forskellige forestillinger om ungdomsskolen.

Blandt de potentielle brugere hvis kendskab til ungdomsskolen er begrænset, forbindes ungdomsskolen især med undervisningstilbud til unge med særlige vanskeligheder som har brug for ekstra støtte. Spørger man de potentielle brugere hvad de typisk forbinder ungdomsskolen med, svarer de blandt andet:

En form for skole som man kan gå på hvis man har problemer (...) Og det kunne også være en skole for problembørn.

Jeg tænker et sted for unge der har det svært i skolen eller derhjemme, som så kan få hjælp ude på ungdomsskolen.

De potentielle brugere forbinder herudover ungdomsskolen med boglige fag så som dansk, matematik og engelsk, og flere potentielle brugere opfatter ungdomsskolen som et sted hvor man kan forbedre sine faglige færdigheder.

De nuværende brugere forbinder omvendt ungdomsskolen med kreative værksteder, og mange af dem forbinder især ungdomsskolen med den specifikke aktivitet de går til. Derudover forbin-

der flere brugere ungdomsskolen med hygge, venner og muligheden for at møde nye mennesker. Især går ordet "hygge" igen i fokusgruppeinterviewene med brugerne. Mange nuværende brugere opfatter dermed ungdomsskolen som et sted hvor de har det hyggeligt – både med lærerne og med de andre elever på holdet. Samtidig forbinder flere brugere ungdomsskolen med friheden til at kunne vælge netop det de har interesse for. Om ungdomsskolen siger en af brugerne blandt andet:

Kreativt engagement fra lærere og elever. Folk kommer fordi de gerne vil lave det. Alle kommer med input. Frihed til at vælge. Og det er fedt at man ikke behøver at betale for det.

Fælles for brugere og potentielle brugere er at de undrer sig over navnet ungdomsskole. Flere forbinder ordet skole med deres egne erfaringer og oplevelser med folkeskolen, og ikke alle forbinder dette med noget positivt. En bruger siger blandt andet følgende om sin første reaktion på ordet ungdomsskole: "Jeg tænkte 'ikke mere skole', men nu har jeg fundet ud af hvad det er." Flere blandt de interviewede forklarer at ordet skole får dem til at tænke på de fag de har i skolen, og at de derfor ikke umiddelbart opfatter det som attraktivt at tilmelde sig ungdomsskolen. Brugerne synes endda at det er et misvisende ord fordi ungdomsskolen på mange måder adskiller sig markant fra folkeskolen. De foreslår at ungdomsskolen i stedet kunne hedde "ungdomshyge" for at understrege at ungdomsskolen er noget andet end en almindelig skole.

Fokusgruppeinterviewene viser at der i målgruppen overordnet set eksisterer to forskellige opfattelser af ungdomsskolen. Den ene opfattelse handler om boglige fag og læring, mens den anden handler om kreative fag og hygge. Det er især potentielle, herunder de tidligere brugere som forbinder ungdomsskolen med boglige fag og læring, mens de nuværende brugere typisk forbinder ungdomsskolen med kreative fag og hygge.

2.2 Behov og ønsker i forhold til almenundervisningen

Både tidligere, nuværende og potentielle brugere er tilfredse med fagudbuddet i almenundervisningen, og alle er enige om at det er vanskeligt at forestille sig aktiviteter som ungdomsskolen ikke allerede tilbyder. Ikke alle er dog enige i at undervisningens form og indhold også dækker deres behov.

EVA har blandt de interviewede unge identificeret tre typer af behov og ønsker i forhold til almenundervisningen. Disse tre områder er beskrevet mere indgående i dette afsnit.

Den kreative gruppe

Den kreative gruppe er primært interesseret i kreative fag som musik, dans, drama, syning og design. I denne gruppe befinder sig først og fremmest nuværende brugere af ungdomsskolen. De unge i denne gruppe anser de kreative fag som attraktive fordi de enten ikke har mulighed for at vælge dem i folkeskolen, eller fordi fagene kun udbydes i et meget lille omfang. For de unge i denne gruppe er det væsentligt at ungdomsskolen har et bredt udvalg af forskellige kreative fag så de har mulighed for at prøve mange forskellige aktiviteter. Aktiviteterne er ikke altid valgt fordi de unge har en særlig interesse for netop disse fag. Derimod skyldes deltagelsen ofte at de er blevet opfordret af venner til at tilmelde sig det konkrete fag. For denne gruppe er det vigtigt at læreren er dygtig til sit fag. Endnu vigtigere er det dog at læreren er sjov og afslappet, og at vedkommende formår at skabe en god stemning i undervisningen så eleverne kan hygge sig. Det er derfor helt centralt for de unge i den kreative gruppe at de er sammen med deres venner, og at de har tid til at hygge sig med undervisningens aktiviteter. Til gengæld er det mindre vigtigt for den kreative gruppe om undervisningen fører til læring og ny viden.

Den boglige gruppe

Den boglige gruppe er primært interesseret i de boglige fag. I denne gruppe befinder sig både nuværende, tidligere og potentielle brugere af ungdomsskolen, dog med en overvægt af tidligere brugere. Denne gruppe har valgt eller vil vælge ungdomsskolen for at lære noget, og undervisningen ses typisk som et supplement til folkeskolens. Ifølge dem selv og ofte også ifølge deres

lærere i folkeskolen har de unge i denne gruppe behov for at forbedre deres faglige færdigheder, og her anses almenundervisningen som et relevant og aktuelt tilbud. For den boglige gruppe er det væsentligt at undervisningen understøtter en faglig opkvalificering. Ligeledes er det vigtigt at undervisningen ligner den de kender fra folkeskolen. Det betyder at læreren skal være ambitiøs og bestemt, at undervisningen skal være tilrettelagt med udgangspunkt i den enkelte elevs behov, og at de oplever en mærkbar forbedring af deres faglige færdigheder. En tidligere bruger siger følgende om målet med undervisningen: *"Man skal jo kunne lære noget man kan bruge til noget bagefter."*

Den boglige gruppe finder man blandt andet i gruppen af tidligere brugere som i afsnit 3.3.1 beskrives som "de skuffede".

Gruppen med særlige interesser

I denne gruppe findes også både tidligere, nuværende og potentielle brugere. Gruppen med særlige interesser er kendetegnet ved at eleverne ofte har en særlig interesse inden for et specifikt område, og at de har tilmeldt eller vil tilmelde sig ungdomsskolen for at blive bedre til dette ene fag, fx guitar-spil eller digital billedbehandling. For de unge i denne gruppe er almenundervisningen et attraktivt tilbud fordi de ofte interesserer sig for et fag eller en aktivitet som sjældent tilbydes i folkeskolen. De unge i denne gruppe forklarer at de ofte ikke kender andre på holdet når de begynder, og de får gerne nye venner som de finder sammen med fordi de har en fælles og særlig interesse. Både det sociale og faglige element i undervisningen er vigtigt for denne gruppe. Det er vigtigt for dem at de kan hygge sig i undervisningen, men det er også vigtigt for dem at de lærer noget og bliver bedre til faget. For denne gruppe er det især vigtigt at lærerne er dygtige til at undervise og lære fra sig.

2.3 Brugen af ungdomsskolens almenundervisning

Afsnit 2.2 viser at ungdomsskolens målgruppe har forskellige forventninger til ungdomsskolen. Dette afsnit vil vise at ungdomsskolen i forskelligt omfang indfrir disse forventninger, og at det især er forventningerne i den kreative gruppe og i gruppen med særlige interesser som ungdomsskolen lykkes med at tilfredsstille.

Afsnitte vil dels belyse hvad der er afgørende for at unge i målgruppen ikke benytter sig af ungdomsskolens almenundervisning, dels hvad målgruppen anser for betydningsfuldt når/hvis de skal tilmelde sig ungdomsskolen. Det vil fremgå at især venskaber spiller en væsentlig rolle, men at også fagene, lærerne, undervisningens tidspunkt og placering og det at undervisningen er gratis, spiller en betydelig rolle.

2.3.1 Årsager til at tidligere og potentielle brugere *ikke* benytter sig af ungdomsskolens almenundervisning

Evalueringen har fremanalyseret nogle primære forklaringer på at de potentielle brugere af ungdomsskolen ikke benytter sig af almenundervisningstilbuddene. Dette afsnit beskriver tre typer af potentielle brugere.

De potentielle brugere af ungdomsskolen er en relativt differentieret gruppe, og det påvirker også antallet af forklaringer på hvorfor de ikke benytter sig af ungdomsskolens almenundervisning. De potentielle brugere kan ud fra interviewene inddeles i følgende tre grupper:

- Tidligere brugere som er blevet skuffet over tilbuddenes form og indhold, og som derfor ikke ønsker at tilmelde sig undervisningen igen
- Unge som allerede er tilmeldt andre fritidsaktiviteter, og som derfor ikke har tid til eller interesse i at tilmelde sig ungdomsskolen
- Unge som kun har et begrænset kendskab til ungdomsskolens fag og aktiviteter, men som efter en nærmere præsentation overvejer at tilmelde sig.

De enkelte grupper af potentielle brugere og deres forklaringer bliver beskrevet uddybende i dette afsnit.

De skuffede

De skuffede finder EVA typisk blandt de tidligere brugere. De har en forventning om at undervisningen vil forbedre deres faglige færdigheder og hører dermed typisk til i den del af målgruppen der benævnes den boglige gruppe. De skuffede elever fremhæver at de har savnet en mere seriøs undervisning og et større fagligt udbytte. Eleverne i denne gruppe oplever ikke at lærerne har været gode nok til at differentiere undervisningen, og de oplever ligeledes ikke at undervisningen har kunnet imødekomme netop deres behov. En af de interviewede i denne gruppe fortæller følgende om sine oplevelser med ungdomsskolens lærere: *"De var søde, også i frikvartererne, men lærerne var ikke gode nok. Jeg syntes det gik for stærkt. Første dag vi kom, skulle man bøje nogle verber, men det kunne vi slet ikke."*

Flere tidligere brugere fortæller at undervisningen har manglet struktur og tydelig progression. De har savnet at lærerne har stillet krav til holdets elever og haft ambitioner på deres vegne. En elev forklarer fx at undervisningen i engelsk oftest bestod af film og musik, mens den pågældende elev i stedet havde en forventning om at undervisningen ville have fokus på grammatik og mundtlighed.

De skuffede elever hæfter sig ved sammenhængen mellem kvalitet og det at ungdomsskolens tilbud er gratis. De mener at netop fordi tilbuddene er gratis, tiltrækker de en stor elevgruppe som ikke har en reel eller seriøs interesse for de fag de tilmelder sig. De oplever det derfor som meget negativt at modtage undervisning sammen med disse elever. Dette har i sig selv været årsag til at de dels ikke længere benytter sig af undervisningstilbuddene, dels ikke finder det attraktivt at begynde igen. En potentiel bruger forklarer det på følgende måde: *"Jeg tror det bliver bedre hvis det er med penge, så kommer der ikke dem der ikke vil sidde stille i timerne."*

Unge fra denne gruppe udtrykker interesse for at tilmelde sig ungdomsskolens almenundervisning hvis de får indtryk af at den er mere seriøs og i højere grad lever op til deres forventninger, sammenlignet med de opfattelser de har af ungdomsskolen på nuværende tidspunkt.

De travle

De travle er typisk unge som i forvejen er tilmeldt andre fritidsaktiviteter uden for ungdomsskolens regi. Flere i denne gruppe er tilmeldt private fritidsaktiviteter, særligt sportsaktiviteter, og ofte er der tale om fritidsaktiviteter som de har gået til i mange år. Derfor opfattes det heller ikke som attraktivt at fravælge disse private aktiviteter til fordel for ungdomsskolens tilbud.

Blandt de unge i denne gruppe hersker der en forestilling om at ungdomsskolens undervisning er mere useriøs end undervisningen i private klubber. En potentiel bruger siger blandt andet følgende om sine overvejelser om at gå til fodbold i en privat klub i forhold til i ungdomsskolens regi:

Jeg går på et godt hold i forvejen, og jeg tænker at ungdomsskolens hold er mere useriøst, og at jeg ikke ville kunne udvikle mig lige så meget. Det er noget med at det er gratis, og så er det ikke lige så godt. Man træner ikke lige så mange gange, og man kan bare komme når man vil.

Det er dermed en holdning i denne gruppe at ungdomsskolens tilbud ikke er af samme kvalitet som fritidsaktiviteter der foregår i private klubber, og som man betaler for at deltage i. Blandt andet er der en opfattelse af at fysiske forhold som lokaler og udstyr er bedre i private klubber end i ungdomsskolen. Ligeledes er der en forventning om at engagementet hos både lærere og elever vil være større i private klubber. Endelig mener de travle at private klubber er mere seriøse, og at der er et bedre fællesskab og sammenhold.

Som yderligere svar på hvorfor de har fravalgt ungdomsskolens tilbud, forklarer de at deres hverdag i forvejen er fyldt med venner og lektier, og at de derfor ikke har tid til ungdomsskolens tilbud. De unge i denne gruppe anser det derfor heller ikke for sandsynligt at de vil tilmelde sig ungdomsskolen fremover. En potentiel bruger siger fx: *"Jeg synes min dagligdag kører godt, og min tid bliver brugt fornuftigt. Jeg har gået til mange ting, men ikke på ungdomsskolen."*

De unge i denne gruppe går typisk i 8. eller 9. klasse. På trods af at flere i denne gruppe ikke viser interesse for at tilmelde sig almenundervisningen, er der dog flere som anser tilbuddene om lektiehjælp og eksamensforberedelse som attraktive og relevante. Flere af dem påpeger at der er sandsynlighed for at de vil vælge disse tilbud i enten dette eller næste skoleår.

De uoplyste

De uoplyste omfatter den gruppe af unge som typisk kun har et begrænset kendskab til ungdomsskolen. De primære årsager til at denne gruppe ikke benytter ungdomsskolens undervisningstilbud, er dels at de ikke kender nok til ungdomsskolens forskellige tilbud, dels at de ikke har venner som benytter tilbuddene. Især i denne gruppe hersker der en opfattelse af at ungdomsskolen primært henvender sig til unge med særlige vanskeligheder, ligesom ordet *skole* for mange har skabt nogle upræcise associationer.

For at få lyst til at tilmelde sig undervisningen, vurderer gruppen at det vil det være nødvendigt at de kender andre som benytter sig af tilbuddene, eller at andre foreslår dem at begynde til undervisningen. Det kunne enten være venner, familie eller deres lærere i folkeskolen.

Kun en mindre andel af denne gruppe ved at ungdomsskolen tilbyder både boglige og kreative fag, og som hovedparten af den samlede målgruppe er de heller ikke klar over hvor bred en vifte af aktiviteter, herunder overlevelsesture og ture til storbyer, ungdomsskoler tilbyder. Flere af de unge i denne gruppe giver udtryk for at det udvidede kendskab de har fået på baggrund af fokusgruppeinterviewet, betyder at de vil overveje at tilmelde sig. Flere af de uoplyste brugere giver udtryk for at samtalen om ungdomsskolens forskelligartede aktiviteter har givet dem større interesse for og lyst til at tilmelde sig undervisningen. Denne oplevelse tyder på at ungdomsskolen ved at udbrede kendskabet til viften af tilbud vil kunne øge ansøgertallet til ungdomsskolens almenundervisning.

2.3.2 Årsager til at målgruppen benytter sig af ungdomsskolens almenundervisning

Spørger man de unge i målgruppen hvad der vil være afgørende for at de tilmelder sig undervisningen, viser evalueringen at målgruppen peger på en række forskellige væsentlige faktorer. EVA har identificeret fem overordnede forhold som de interviewede unge vurderer, er særligt betydningsfulde når/hvis de skal tilmelde sig almenundervisningen. Dette afsnit peger på at særligt vennernes indflydelse er afgørende. De fag der udbydes, lærerne og undervisningsformen, undervisningens placering og tidspunktet spiller dog også en væsentlig rolle. Afsnittet viser at der i målgruppen er forskellige opfattelser af og holdninger til ovenstående faktorer, og at det kan være vanskeligt for ungdomsskolen at tilgodese de mange forskellige ønsker og behov.

Vennerne gør det attraktivt at benytte ungdomsskolen

Som tidligere beskrevet kender en stor del af de unge ungdomsskolen gennem venner, og vennerne er for mange også afgørende for at de melder sig ind i ungdomsskolen. Mange af de unge giver udtryk for at det er vigtigt at starte i ungdomsskolen med nogen man kender, så man ikke føler sig alene. For mange er det forbundet med usikkerhed at møde alene op til undervisning i ungdomsskolen. Derfor fortæller flere, især piger, at de ikke ville være begyndt hvis de ikke havde kendt andre brugere. To brugere udtrykker det sådan:

Jeg er ikke så glad for nye venner og ny start og er meget genert. Det ville være vigtigt at jeg kunne starte sammen med en ven.

Jeg ville heller aldrig være begyndt hvis jeg ikke kendte nogen.

Flere brugere giver udtryk for at de opfatter ungdomsskolen som en forlængelse af deres fritid hvor de i forvejen ofte er sammen med venner. Ungdomsskolen anses dermed som et sted hvor man kan være sammen med sine venner samtidig med at man dyrker forskellige fritidsinteresser.

Samtidig understreger flere at det kun er vigtigt at kende én anden person i forvejen. Når de unge først er begyndt i ungdomsskolen, finder flere ud af at der ikke er grund til usikkerhed, og at holdene ofte er så små at de hurtigt lærer de andre at kende. Mange af brugerne fortæller at de

har fået nye venner i ungdomsskolen netop fordi holdene er små, og fordi brugerne hurtigt lærer hinanden at kende. Spørger man hvor store holdene helst skal være, svarer flere at et ideelt antal er otte til ti elever. De unge vurderer altså at holdene også kan blive for små.

Flere brugere understreger at deres nye venner ikke nødvendigvis er nogle som de ser privat. Venskabet ligger snarere i at man taler sammen når man er i ungdomsskolen, og at man fx er blevet venner på Facebook. En bruger forklarer det på følgende måde: *"Jeg har fået en ven her-nede, men jeg ser hende ikke i fritiden. Vi er gode venner og venner på Facebook, men ikke mere."*

Evalueringen viser at det blandt andet er ungdomsskolens særlige rammer som er med til at understøtte etableringen af nye venskaber. Som nævnt anser de unge holdenes størrelse for at være relevant, ligesom det for flere også er væsentligt at man ses et par timer hver uge og har samme interesser. En bruger forklarer det på denne måde:

Det er sjovt og hyggeligt fordi jeg efterhånden kender folk. Jeg kan godt lide at bruge et par timer om ugen hvor jeg skal noget sammen med nogle mennesker jeg har kendt et stykke tid, og lave noget jeg kan lide at lave.

Tilbuddene appellerer til forskellige dele af målgruppen

Ungdomsskolen henvender sig med sine tilbud til en bred målgruppe med forskellige interesser og behov.

Nogle unge i målgruppen forklarer at de ikke nødvendigvis har/vil tilmelde sig et fag fordi de har en særligt stor interesse for netop dette fag. Nogle brugere understreger fx at de ikke har tilmeldt sig faget syning og design fordi de vil uddannes til skræddere, men fordi de synes at det lyder hyggeligt og sjovt, og fordi de kender andre som går til faget. For nogle brugere er det konkrete valg derfor mere eller mindre tilfældigt. En bruger forklarer det sådan: *"Jeg går mere for at have det sjovt. Selvfølgelig lærer jeg også noget, men det er ikke så vigtigt."* Når denne gruppe modtager ungdomsskolens kataloger lader de sig ofte inspirere af de forskellige beskrivelser af fagene, og diskuterer tilbuddene med deres venner.

For andre unge i målgruppen ligger der et mere bevidst og målrettet valg bag aktiviteten, og flere understreger at de har tilmeldt sig undervisningen for at lære noget. En bruger forklarer at han har tilmeldt sig ungdomsskolen med en forventning om han vil blive bedre til at spille guitar: *"Jeg har hovedsageligt valgt fagene for at blive bedre til det, ikke fordi det var hyggeligt. Det har været hyggeligt, men det har ikke været formålet."* Når denne gruppe modtager ungdomsskolens kataloger forklarer de, at de ofte læser kataloget igennem med et konkret og bestemt fokus for at finde den/de pågældende aktiviteter.

Blandt henholdsvis piger og drenge kan man også iagttage forskellige interesser og de tiltrækkes af forskellige fag og tilbud. Under gennemgangen af ungdomsskolens forskellige aktiviteter viser især drengene interesse for Østerbros parkour-hold. Parkour er dermed en aktivitet som de med stor sandsynlighed kunne finde på at tilmelde sig. Dog vil det for mange være mest attraktivt hvis det udbydes i deres eget ungdomsskoledistrikt. Blandt drengene er der desuden en særligt stor interesse for ungdomsskolens overlevelsesture til blandt andet Sverige, ligesom andre typer af adventure-aktiviteter også har interesse. Endelig peger drengegruppen på at ungdomsskolen kunne tilbyde fodboldture til fx Tyskland. Her ser de nemlig en mulighed for at kombinere flere forskellige interesser. En potentiel bruger udtrykker det sådan: *"En fodboldtur til Tyskland fx, så er det jo både tysk og fodbold, sport."*

Blandt pigerne er det især fag som hjemkundskab og madlavning der vækker nysgerrighed og interesse. Flere piger mener at det kunne være hyggeligt at gå til hjemkundskab med en venindegruppe. De færreste piger ved at ungdomsskolen tilbyder storbyture til fx Paris og New York, men mange anser disse ture som attraktive og siger at de gerne vil tilmelde sig disse ture.

Som tidligere beskrevet finder man en stor del af ungdomsskolens brugere på 6. og 7. klassestrin. Flere af de 8.- og 9.-klasse-elever som deltager i evalueringen, anser det ikke som attraktivt at begynde i ungdomsskolen, blandt andet fordi de allerede har en travl hverdag. Alligevel forklarer flere at de overvejer at tilmelde sig de eksamensforberedende fag. En potentiel bruger udtrykker det på følgende måde: *"Det kunne være rart at få noget øvelse til når man skal til eksamen."*

Det årlige katalog der reklamerer for disse eksamensforberedende fag, vurderer EVA dermed at være relevant i forhold til rekrutteringen af netop denne del af målgruppen.

Kun nogle få af interviewpersonerne er klar over at de unge selv kan foreslå ungdomsskolen at oprette hold hvis de kan sammensætte en gruppe med det samme ønske på mere end 12 deltagere. Men selvom både brugere og potentielle brugere generelt ser dette som en god mulighed, anser de færreste det for realistisk at finde så mange deltagere selv. Kun en enkelt interviewperson anser det for realistisk at benytte sig af denne mulighed.

Lærerne skal imødekomme den enkelte elevs behov

Ligesom at ungdomsskolens tilbud appellerer til forskellige målgrupper er der også forskellige syn på hvordan undervisningen skal struktureres og gennemføres. Generelt er der blandt de interviewede unge enighed om at lærerne skal være dygtige til deres fag, hjælpsomme og engagerede. Men hvor nogle elever er glade for at lærerne ikke har nogen forventninger og krav til dem, er der andre som savner og efterlyser dette. Især de tidligere "skuffede" brugere og den boglige gruppe vil gerne have et specifikt fagligt udbytte af undervisningen. De understreger at lærerne skal være ambitiøse, stille krav og have forventninger. Blandt andet siger en potentiel bruger følgende: *"Jeg synes at lærerne skal være seriøse og lidt strenge. Hvis læreren tager det seriøst, tager eleverne det seriøst."*

Blandt de unge som efterlyser ambitiøse lærere er det endvidere væsentligt at lærerne er gode til at differentiere undervisningen. En potentiel bruger forklarer det sådan: *"En god lærer skal kunne tænke på den individuelle elev."* De anser således dette for at være afgørende for at få et stort udbytte ud af undervisningen.

For de unge som er tilfredse med at ungdomsskolens lærere ikke stiller store krav, er det væsentligt at lærerne er med til at skabe en hyggelig stemning i undervisningen. Dette er nemlig med til at gøre ungdomsskolen til et frirum. For disse grupper er det vigtigt at lærerne og undervisningens form adskiller sig fra det de kender fra folkeskolen. En bruger siger følgende om dette: *"Det er jo sjovt samtidigt. Ingen tænker 'skole ... yes', men det gør man her."*

Fælles for de unge som deltager i fokusgruppeinterviewene er at de betoner vigtigheden i at lærerne er opmærksomme på at spørge til elevernes ønsker og behov. Dette opleves således som en måde at kunne navigere mellem de forskellige modsatrettede ønsker. Dette oplever flere brugere allerede at deres lærere er gode til, fx udtrykker en bruger det således: *"Vores lærer er god til at spørge om der er noget nyt vi vil lave. Det er godt at man selv kan påvirke hvad man laver, fx lærerarmbånd."*

Fælles for fokusgruppedeltagerne er endvidere at det er væsentligt at have medindflydelse på både valg af undervisningsform, undervisningsmidler og temaer. I det følgende brugerudsagn gives et eksempel på hvordan en elev oplever at deres lærer har grebet dette an: *"I engelsk spurgte han hvad vi forventede. Jeg blev glad for at han spurgte os. En time kan man have noget fælles, og en time får man lektiehjælp til sine egne lektier."*

Få elever på holdene er godt

Hvad angår undervisningsformen, fremhæver flere elever som nævnt at det er en fordel at holdene består af få elever. Generelt oplever de at hold 15-20 elever er for store, mens hold på 8-10 elever er optimale. Med få elever på holdet oplever eleverne nemlig at der er den ønskede tid til den enkelte elev.

Der er jo ikke så mange på holdene, så der er tid til alle.

Fx med guitar bliver det sjovere hvis der er få, i stedet for hvor der er et stort brølekor.

Omvendt vurderer eleverne at der kan være for få elever på holdene, og især sidst på sæsonen oplever de at elevtallet kan blive for lavt. Brugerne oplever en tendens til at flere elever falder fra undervejs, og at holdene derfor ofte halveres i løbet af en sæson.

Ud over lærerne og undervisningsformen bemærker både brugere og potentielle brugere at lokalerne som undervisningen foregår i, er vigtige. Men også her er der to forskellige syn på hvordan lokalerne bør se ud og være indrettet. For nogle elever er det vigtigt at lokalerne er ordentlige og velholdte. Især de tidligere brugere husker at den ungdomsskole de var tilmeldt, var meget nedslidt, og at den ikke blev opfattet som et rart sted at være. De udtaler både at "*lokalerne var virkelig grimme*", og at området "*så lidt uhyggelig ud*". Nogle af de tidligere brugere fortæller at de nærmest var bange for at køre i området alene om aftenen. Denne gruppe af elever ser derfor helst at ungdomsskolens lokaler ligner folkeskolens. For andre elever er det omvendt vigtigt at undervisningslokalerne adskiller sig fra folkeskolens. Som en elev bemærker "*er det også sjovt at det ikke er fuldstændigt striks så man ikke er bange for at svine lidt*", mens en anden bruger fortæller at "*der er ikke nypoleret, så man er ikke bange for at spilde og tørre op*". For disse elever er det frem for alt vigtigt at undervisningen er hyggelig, og denne hyggelige stemning skabes ikke i almindelige klasselokaler hvor bordene er opstillet i lige rækker. Derimod opstår hyggen fx ved at læreren forsøger at skabe lidt mere hjemlige rammer hvor man sidder få elever rundt om et bord, eller hvor borde og stole er opstillet på alternative måder. For disse elever gør det ikke noget at "*der er lidt trængt, og at man sidder dårligt på stolen*".

Tilbuddene skal ligge i nærmiljøet og i forlængelse af skoletiden

For mange elever er det væsentligt at ungdomsskolen ligger i nærheden af deres bopæl. Enkelte forklarer endda at en cykeltur på mere end 20 min. vil kunne afholde dem fra at vælge ungdomsskolen. En bruger fra Østerbro siger: "*Hvis det er helt ovre på Vesterbro, gider jeg ikke tage derover. Det skal ikke tage så lang tid at komme derhen.*"

De færreste af de potentielle brugere angiver dog dette som en primær årsag til at de har fravalgt ungdomsskolen. Tidsrummet som undervisningen er placeret i, er også væsentligt for mange, og både brugere og potentielle brugere ønsker at tilbuddene er placeret i tidsrummet mellem kl. 16-19. Det er for mange væsentligt at tilbuddene ikke ligger for sent, men samtidig må aktiviteterne heller ikke ligge parallelt med timerne i skolen som for manges vedkommende først slutter kl. 15. Eftersom flere aktiviteter først slutter kl. 20, peger flere på at det vil være en fordel hvis der som på Østerbro findes en café i tilknytning til ungdomsskolen. Flere brugere af ungdomsskolen på Østerbro fremhæver også dette som noget særligt positivt:

Det er fedt at der er en café, hvis man er sulten eller tørstig, og et mødested.

Hvis man er her sent, skal der være et eller andet at spise.

Flere brugere og potentielle brugere er enige om at en "drømmeungdomsskole" indeholder en café der serverer aftensmad.

Forskellige holdninger til at undervisningen er gratis

Som det tidligere er fremgået, hersker der i målgruppen forskellige holdninger til at ungdomsskolens tilbud er gratis. En del af de unge i målgruppen vurderer at det har negative konsekvenser, blandt andet fordi den gratis undervisning efter deres mening tiltrækker useriøse elever, og fordi de fysiske rammer ikke nødvendigvis er af høj kvalitet. Denne del af målgruppen vælger derfor typisk at tilmelde sig fritidsaktiviteter i private klubber hvis de ønsker at lære noget specifikt eller blive bedre til en konkret sportsgren. Størstedelen af de unge som EVA har talt med, vurderer dog at det overordnet set er positivt at undervisningen er gratis. Flere er enige om at det kan have negative konsekvenser, men overordnet anser de det for at være en styrke ved ungdomssko-

len, blandt andet fordi alle har samme muligheder for at tilmelde sig. En stor del af brugerne har udelukkende tilmeldt sig undervisningen netop fordi den er gratis.

At tilbuddene er gratis, betyder blandt andet at undervisningen opfattes som mere uforpligtende fordi man ikke er økonomisk bundet til tilbuddet. Dette giver mulighed for at afprøve mange forskellige typer af fag og aktiviteter. En bruger siger følgende om dette: *"Det er godt at det er gratis, for så kan man prøve det uden at tænke at det er spild af penge hvis man ikke kan lide det."*

En anden bruger fortæller at han fra begyndelsen så det som en klar mulighed at han kunne stoppe igen hvis undervisningen ikke levede op til hans forventninger: *"Jeg havde bare lyst til at starte, og så tænkte jeg at jeg altid kunne holde op igen hvis det ikke var noget for mig."*

At undervisningen er gratis, betyder i følge brugerne at der generelt er et stort frafald i forbindelse med ungdomsskolens aktiviteter. Mange brugere fortæller at der ofte begynder 15 elever på et hold, men at antallet af elever ofte er faldet til under ti efter et par måneder.

Hvor de tidligere brugere vurderer at ungdomsskolens elever er mere useriøse fordi undervisningen er gratis, vurderer de nuværende brugere ikke selv at dette er tilfældet. Flere understreger dog at de anser det som legitimt ikke at deltage i undervisningen hver gang. Dette er noget som også lærerne påpeger som en mulighed. Blandt andet siger en bruger følgende om lærerens udmelding: *"Det første vi fik at vide, var at det var frit (...) Her er det sjovt. At man ikke behøver at komme hver gang."*

Den friere tilgang som brugerne oplever at lærerne lægger op til, smitter også af på de forventninger som brugerne oplever at lærerne har til dem – eller snarere ikke har. En potentiel bruger siger fx følgende: *"Lærerne har ikke forventninger til en; hvis man ikke kommer, er det o.k."*

Hvor nogle i målgruppen anser dette for at være negativt, anser andre det for positivt.

Afsnit 2.3.2 viser at der i målgruppen er en række forskelligartede og modsatrettede ønsker og behov til almenundervisningen, og at målgruppen har forskellige forventninger som har betydning for hvor tilfredse de er med udbyttet af undervisningen. Afsnittet viser således at der både er forskellige holdninger til hvordan lærerne skal tilrettelægge og gennemføre undervisningen, til hvordan undervisningslokalerne bør se ud, samt til at undervisningen er gratis. Omvendt fremgår det dog også som noget fælles for de unge der deltager i fokusgruppeinterviewene, at lærerne med fordel kan italesætte disse forskellige holdninger og forventninger der er i elevgruppen, for derigennem at skabe mulighed for at flere elever oplever undervisningen som tilfredsstillende.

2.4 Udbyttet af almenundervisningen

Dette afsnit beskriver de nuværende og tidligere brugeres udbytte af at deltage i almenundervisningen. Generelt er der blandt de nuværende brugere af ungdomsskolen stor tilfredshed med almenundervisningen, og de vurderer at der er overensstemmelse mellem deres forventninger og deres udbytte. Ikke overraskende er gruppen af tidligere brugere mindre tilfredse.

De mest tilfredse af de nuværende brugere befinder sig primært i den kreative gruppe og i gruppen med særlige interesser. De tidligere brugere befinder sig derimod især i den boglige gruppe. Dette tyder på at det fremover vil være en udfordring for ungdomsskolen at få tilrettelagt undervisning som også kan tiltrække og fastholde den boglige gruppe.

2.4.1 Sammenhæng mellem forventninger og udbytte

For mange brugere er der en sammenhæng mellem forventningerne til ungdomsskolen og udbyttet af at gå i ungdomsskole og generelt er der stor tilfredshed med ungdomsskolen.

Ungdomsskolen er for mange valgt som et frikvarter fra hverdagens travlhed og mange krav, og for størstedelen opleves ungdomsskolen netop også som dette frikvarter. Blandt andet fordi ungdomsskolen ikke stiller de samme krav som folkeskolen gør. De færre krav i ungdomsskolen er

med til at give plads til hygge og afslapning, og en del brugere fortæller at de prioriterer ungdomsskolen selvom de har haft en lang og hård dag i skolen. Ungdomsskolen opleves som et sted hvor man kan slappe af og få ny energi. Om dette siger en bruger følgende: *"Det er gode timer. Selvom man er træt og det har været en kedelig dag, er det sjovt, og man bliver glad"*.

Blandt de brugere som har valgt ungdomsskolen for at fastholde venskaber, oplever flere også at ungdomsskolen ikke kun bidrager til at fastholde venskaber, men også er med til etablere nye venskaber. Nye venskaber skal i denne sammenhæng forstås som venskaber hvor brugerne ikke nødvendigvis mødes privat, men hvor de taler sammen i ungdomsskolen eller mødes på MSN og Facebook.

De brugere der fortæller at de har meldt sig til almenundervisningen for at lære noget nyt eller noget konkret, vurderer også at undervisningen lever op til deres forventninger. Dog understreger flere af disse brugere at udbyttet også hænger sammen med deres egen indsats og med hvor seriøst de selv tager det. Denne del af brugerne oplever at de selv skal gøre en indsats hvis de skal have et konkret udbytte af undervisningen. Det er ikke kun op til lærerne, men også til dem selv at få et godt udbytte af undervisningen.

2.4.2 Den boglige gruppe efterlyser større udbytte

Undtagelsen i den generelt store tilfredshed med ungdomsskolen skal findes blandt nogle af de tidligere brugere der som nævnt har tilmeldt sig almenundervisningen med en særlig interesse eller med et specifikt ønske om at blive bedre, og hvor dette ikke opleves som tilfældet.

De potentielle brugere i den boglige gruppe er primært tidligere brugere som ikke føler at ungdomsskolens undervisning indfrie deres forventninger, og man ser et tydeligt sammenfald mellem den boglige gruppe og de skuffede. De oplever ikke at udbyttet af undervisningen har været tilstrækkeligt stort. Flere peger på at deres forventninger ikke er blevet indfriet på grund af lærerne og de andre elever på holdene. Som tidligere beskrevet oplever denne gruppe at ungdomsskolen tiltrækker mange unge som ikke er tilstrækkeligt interesseret i undervisningen, men som i stedet forstyrrer undervisningen og gør det svært for læreren at undervise. Desuden oplever denne gruppe at lærerne ikke er tilstrækkeligt fagligt orienterede, og at de ikke møder eleverne med tilstrækkeligt høje forventninger og krav. Ungdomsskolen synes på den baggrund at have grund til at se på hvordan undervisningens form og tilrettelæggelse også kan imødekomme de elever som ikke er interesseret i at deltage først og fremmest for hyggenes skyld.

Fokusgruppeinterviewene indikerer som tidligere beskrevet at brugerne har forskellige forventninger til ungdomsskolen, og at de har forskellige behov. Mens nogle elever anser det som en væsentlig styrke ved ungdomsskolen at lærerne ikke møder eleverne med de samme krav og forventninger som folkeskolens lærere, vurderer andre elever at dette er en svaghed. Hvis ungdomsskolen skal indfri samtlige brugeres forventninger, kræver det altså at lærerne balancerer mellem disse modsatte forventninger, og at de er bevidste om at ungdomsskolens elever har disse forskellige behov og forventninger. Eleverne peger selv på at det er vigtigt at lærerne giver brugerne mulighed for at give udtryk for deres ønsker. På den måde kan lærerne bedre imødekomme deres forventninger.

3 Hvordan kan ungdomsskolen bedst komme i kontakt med målgruppen?

Dette kapitel beskriver hvordan ungdomsskolen bedst kommer i kontakt med sin målgruppe. Kapitlet belyser dels hvordan brugere og potentielle brugere i dag får kendskab til ungdomsskolen, dels hvordan brugere og potentielle brugere vurderer at ungdomsskolen fremadrettet kan øge kontakten til målgruppen. Kapitlet peger på at formidling gennem venskaber i dag har stor betydning for om unge tilmelder sig ungdomsskolens fritidstilbud. Kapitlet peger samtidig på at det årlige katalog som udsendes til samtlige unge i aldersgruppen, også har en stor betydning i forhold til rekruttering. Størstedelen af de unge EVA har talt med, husker at have både modtaget og læst i kataloget. Flere unge peger dog samtidig på en række andre mulige rekrutteringsformer som ungdomsskolen kunne anvende, og generelt efterlyses en større synlighed i det offentlige rum.

Som det tidligere er blevet beskrevet, spiller de unge selv en vigtig rolle i forhold til at skabe viden om og kendskab til ungdomsskolens tilbud. Størstedelen af brugerne er selv gode ambassadører for ungdomsskolen, hvilket ungdomsskolen kan bruge aktivt. I forlængelse af dette foreslår mange både nuværende og potentielle brugere af ungdomsskolen at brugerne selv kan tage med på skolerne når katalogerne skal deles ud. Eleverne forklarer at de vil opleve det som mere troværdigt hvis det er de unge selv som fortæller om de forskellige fritidsaktiviteter, end hvis det er lærerne.

3.1 Katalogernes betydning

Mange elever kan huske at de har modtaget et katalog fra ungdomsskolen med posten. De fortæller også at de har fået kendskab til ungdomsskolen herigennem. I forbindelse med fokusgruppeinterviewene fik deltagerne mulighed for at se kataloget, og flere fortæller at de selv har kigget i det tidligere på skoleåret. De fleste mener at de har modtaget kataloget med posten, men enkelte mener at de også har fået et eksemplar i forbindelse med at lærere fra ungdomsskolen har besøgt deres folkeskole. De fleste deltagere fortæller at de kigger i kataloget når de modtager det, men flere understreger at de blot har foretaget en hurtig gennemlæsning.

3.1.1 Forskellige strategier bag brugen af katalogerne

Elevernes udsagn indikerer at katalogerne bruges på forskellige måder. Nogle fortæller at de bruger kataloget som inspirationsmateriale. De har eksempelvis allerede forinden besluttet at de vil begynde til en fritidsaktivitet og lader sig inspirere af katalogets beskrivelser af de forskellige tilbud. En bruger siger fx: *"Jeg gik ikke til noget og havde lyst til at gå til noget, og så fik jeg kataloget, og så syntes jeg at syning virkede spændende."*

Andre brugere fortæller at de primært går efter en konkret aktivitet når de læser i katalogerne, og at de derfor sjældent lader sig inspirere af noget nyt. En bruger forklarer: *"Jeg startede med at kigge efter fede ting jeg gerne vil. Bagefter kiggede jeg om de havde andet som jeg gerne vil."*

Selvom både brugere og potentielle brugere fortæller at de læser i katalogerne, er det ikke alle som efterfølgende tilmelder sig aktiviteterne. Flere potentielle brugere forklarer at de kigger i katalogerne af ren nysgerrighed og fordi det ser spændende ud, men at det endnu ikke har ført til en egentlig tilmelding: *"Man får altid bladet og kigger i det og tænker over at jeg måske vil gå til nogle af tingene, men det bliver aldrig til noget."*

3.1.2 Vigtigt at katalogerne udleveres i skolen

Både brugere og potentielle brugere er enige om at katalogerne er en god måde at tiltrække unge på, og selvom de også peger på andre medier som kan bruges som rekrutteringskanaler, mener de ikke at katalogerne bør afskaffes. Kataloget gør det nemlig muligt for de unge hurtigt at orientere sig i de mange forskellige tilbud. Flere understreger derfor at de fortsat gerne vil modtage katalogerne med posten, da det giver ro til at de kan orientere sig ordentligt, og mulighed for at diskutere tilbuddene med deres forældre. Mange vurderer dog at det også kunne være rigtig godt at få katalogerne udleveret i skolen. De mener at de på denne måde automatisk ville komme til at snakke med deres klassekammerater om de mange forskellige tilbud. Det ville øge muligheden for at de tilmelder sig sammen med deres venner. For når de modtager katalogerne hjemme, har de ikke på samme måde mulighed for at diskutere tilbuddene med andre. De fortæller at de let kan have glemt kataloget når de mødes i skolen dagen efter, og derfor kan glemme at tale om det med deres venner. En potentiel bruger husker her tilbage på et besøg fra ungdomsskolen:

Der var to ude at fortælle, en mand og en dame, og så gik de rundt i alle klasserne og fortalte lidt om ungdomsskolen og hvad man kunne gå til. Det var godt i 7. klasse hvor der bagefter var mange der tilmeldte sig.

3.1.3 Behov for udfoldede beskrivelser i katalogerne

Både nuværende og potentielle brugere er enige om at kataloget der beskriver almenundervisningens forskelligartede tilbud, er et godt blikfang. De peger blandt andet på at klare farver og store overskrifter umiddelbart skaber interesse. Samtidig peger de dog på at forsiden godt kunne appellere til et bredere publikum. Flere mener at forsiden primært henvender sig til unge med interesse for musik, og efterlyser derfor en forside med billeder der i højere grad viser flere forskellige typer af aktiviteter. De oplever heller ikke at de første par sider i kataloget afspejler den variation der er i ungdomsskolens tilbud. To unge forklarer det sådan:

De kunne godt have sat nogle andre billeder på, flere billeder af forskellige ting.

Man kunne lave firkanter med det forskellige, så der kom flere billeder i stedet for et.

De fleste efterlyser også at kataloget i højere grad beskriver indholdet i de forskellige tilbud. Flere nuværende og potentielle brugere synes at aktiviteterne generelt lyder spændende og attraktive, men de er usikre på deres reelle indhold. Som eksempel på dette nævner de adventure-race: "Hvad er det?", spørger de. Nogle brugere ved at de kan finde uddybende information på ungdomsskolens hjemmeside. Det er dog de færreste som benytter sig af denne mulighed.

3.2 Øget synlighed

Både nuværende og potentielle brugere er enige om at ungdomsskolen med fordel kunne være mere synlig og i højere grad gøre opmærksom på sig selv. Flere interviewpersoner har tilmed en række konkrete forslag til hvordan ungdomsskolen kan skabe større synlighed omkring sine tilbud.

3.2.1 Facebook

Flere foreslår at de forskellige hold i ungdomsskolen kunne oprette profiler på Facebook. På profilerne kunne ungdomsskolen lægge billeder af de forskellige undervisningssituationer, og brugerne kunne skrive om deres oplevelser. På denne måde ville potentielle brugere bedre kunne orientere sig om de forskellige tilbud og få en bedre fornemmelse af undervisningen. Det vil for eleverne især være en fordel i de situationer hvor de i dag synes at det er svært alene ved hjælp af kataloget at få en fornemmelse af indholdet i de forskellige tilbud. Teksten på ungdomsskolens hjemmeside synes de heller ikke bidrager nok til at give den nødvendige viden. Eleverne efterlyser hovedsageligt en større viden om indholdet og formen på de forskellige undervisningstilbud og mener at en profil på Facebook blandt andet kunne understøtte dette.

Ud over Facebook omtaler hverken de nuværende eller potentielle brugere internettet som et oplagt sted at reklamere for ungdomsskolen. De anser eksempelvis heller ikke e-mails for at være et

relevant alternativ til det årlige katalog. Enkelte elever foreslår dog at ungdomsskolen ud over at bruge Facebook også kan reklamere på fx MSN som mange unge i aldersgruppen benytter. Men alle er enige om at det ikke må blive på bekostning af kataloget. De vurderer at det fortsat er vigtigt at modtage et katalog med posten eller på skolen og at have mulighed for at bladre i det.

3.2.2 Reklamer i det offentlige rum

Flere elever forestiller sig at reklamer ville være en oplagt måde at kontakte og informere målgruppen på. En del nævner reklamer i busser, ved busstoppesteder og på reklamesøjler. De argumenterer blandt andet med at de ofte står og venter på bussen, og at busstoppestedet derfor vil være et relevant sted. En bruger siger: *"Hvad med busstoppesteder? Eller i en bus? Så ser man det, og så har man set det når man får bladet."*

Det bliver også foreslået at ungdomsskolen i højere grad kan reklamere på skolerne med plakater, postkort osv. Interviewpersonerne mener at en af fordelene ved at være mere synlig på skolerne er at målgruppen derved bliver opmærksom på tilbuddene i selskab med skolekammeraterne.

Endelig bliver det foreslået at ungdomsskolen kunne reklamere de steder hvor de unge dyrker deres forskellige fritidsaktiviteter. Ungdomsskolen kunne fx sætte reklamer op på skaterbaner, i svømmehaller osv. Interviewpersonerne pointerer dog at disse reklamer bør være målrettet den målgruppe som befinder sig netop disse steder. En elev foreslår følgende: *"Der er en ny parkourbane ude i Ørestaden, der kunne man sætte en plakat op med at man kunne gå til parkour."*

3.2.3 Større fokus på at ungdomsskolen er gratis og tilbyder meget forskelligt

Langt de fleste ser det som en styrke at ungdomsskolens tilbud er gratis. Også selvom der er uenighed om hvorvidt kvaliteten er lavere fordi tilbuddene er gratis. Interviewpersonerne er derfor enige om at ungdomsskolen i højere grad kan og bør profilere sig på dette. Ungdomsskolens særlige styrke er at dens tilbud er gratis, og det er på denne måde den kan konkurrere med andre fritidstilbud. Flere elever understreger at ungdomsskolen bør gøre mere ud af at orientere om dette, og mener at det sagtens kan stå med større bogstaver på forsiden.

I forlængelse af dette mener både brugere og potentielle brugere at ungdomsskolen også kan gøre mere reklame for sine mange forskelligartede tilbud. De interviewede unge mener at det vil tiltrække flere unge fra målgruppen hvis disse budskaber bliver spredt.

4 Opmærksomhedspunkter

Evalueringen viser at målgruppen for ungdomsskolens almenundervisning reelt deler sig i tre grupper som har forskellige syn på og ønsker til almenundervisningen.

Den første gruppe er den kreative gruppe. Denne gruppe af unge vælger ungdomsskolen for at være sammen med venner og tilmelder sig typisk kreative fag som syning, design, maling osv. Mange unge i denne gruppe er piger. Det er også kendetegnende for de unge i den kreative gruppe at de ofte ikke har en specifik faglig interesse for det fag de har valgt. De vælger faget fordi de håber at undervisningen vil være hyggelig og afslappende, men har herudover ikke tydelige forventninger og krav til undervisningen.

Den anden gruppe er den boglige gruppe. Denne gruppe af unge vælger typisk almenundervisningen med henblik på at få et specifikt fagligt udbytte. De vælger derfor ofte fag hvor de enten har brug for at forbedre deres færdigheder – det gælder især sprogfag eller naturfaglige fag – eller hvor de skal bruge færdighederne i deres videre uddannelsesforløb. Det primære formål er altså ikke hyggen. De unge forventer her at blive mødt af en seriøs lærer der formår at tilrettelægge undervisningen med udgangspunkt i den enkelte elevs behov. Efter den boglige gruppes mening må formen på undervisningen også gerne ligne den de kender fra folkeskolen.

Den tredje gruppe er gruppen med særlige interesser. Gruppen er vanskelig at give en samlet beskrivelse af, men omfatter de unge som vælger ungdomsskolen fordi de har en særlig interesse for et fag der ikke udbydes i folkeskolen. Det kan fx være unge der ønsker at lære at spille guitar, eller unge som vil lære at designe hjemmesider. For denne gruppe er det som for den boglige gruppe vigtigt at undervisningen bidrager til ny viden, men i lighed med den kreative gruppe lægger denne gruppe også vægt på at undervisningen foregår i et hyggeligt og afslappet miljø. Undervisningsformen skal derfor også helst adskille sig fra folkeskolens. Endelig etablerer denne gruppe ofte nye venskaber i ungdomsskolen fordi de møder andre som har samme interesser som dem selv.

I dette kapitel opsummeres nogle af hovedpointerne fra rapporten. Særligt vil de pointer som er væsentlige for ungdomsskolens muligheder for at tiltrække og fastholde brugere, blive fremhævet.

4.1.1 Undervisningen lever ikke op til alles forventninger

De interviewede unge er generelt meget tilfredse med ungdomsskolens tilbud, og langt de fleste brugere oplever at deres forventninger bliver indfriet. Ifølge mange potentielle og nuværende brugere er det særlige ved ungdomsskolen at den muliggør et fællesskab i et andet miljø end det folkeskolen tilbyder, et miljø som mange af dem forbinder med et frirum fra en ofte travl hverdag.

Evalueringen viser imidlertid at en stor del af de unge i den boglige gruppe i mindre grad er tilfredse med ungdomsskolens tilbud. De mest utilfredse i denne gruppe er ofte tidligere brugere af ungdomsskolen. Generelt oplever de unge i den boglige gruppe ikke at undervisningen er tilstrækkeligt seriøs, at lærernes krav og forventninger er tilstrækkeligt synlige, eller at undervisningen er målrettet deres konkrete behov. For at ungdomsskolen skal være et relevant tilbud til dem, kræver det at lærerne og de andre elever på holdet tager undervisningen mere seriøst, og at undervisningen bidrager til en faglig udvikling.

Evalueringen viser at brugerne selv er blandt de bedste til at formidle kendskabet til ungdomsskolen. Derfor er det vigtigt at ungdomsskolen er særligt opmærksom på at fastholde netop den bogligt orienterede elevgruppe således at de gode historier bevares og videreformidles til den målgruppe der endnu ikke benytter sig af almenundervisningens tilbud.

4.1.2 Vær opmærksom på ungdomsskolens image

På trods af at størstedelen af ungdomsskolens brugere er tilfredse med undervisningen, er alle forestillinger om ungdomsskolen ikke lige positive. Nogle, især potentielle brugere, har en forestilling om at ungdomsskolens almenundervisning er af dårligere kvalitet end ungdomsaktiviteter i privatregi. Denne forestilling knytter sig blandt andet til at ungdomsskolens almenundervisning er gratis, hvilket for nogle vurderes at have en negativ betydning for kvaliteten. Disse forestillinger har betydning for ungdomsskolens image.

Langt de fleste er enige om at det særlige ved ungdomsskolen er at den er gratis. De fleste af de unge der deltager i fokusgruppeinterviewene mener også at det er en styrke som ungdomsskolen i højere grad bør profilere sig på. De ser det overordnet som en styrke at ungdomsskolen tilbyder så mange forskellige aktiviteter gratis, fordi det giver dem mulighed for at afprøve mange forskellige tilbud. Men forestillinger om mangel på kvalitet i et gratis tilbud findes også, især findes hos de potentielle brugere.

Flere potentielle brugere vurderer at en privat finansieret fritidsaktivitet kan tilbyde en mere professionel undervisning, bedre kvalificerede lærere og bedre undervisningsforhold. Både de nuværende og de potentielle brugere ville foretrække et privatfinansieret tilbud hvis de skulle begynde på en aktivitet der var meget betydningsfuld for dem. Fx fortæller flere at de ville vælge en privat klub hvis de skulle begynde på en sport som fx fodbold, basket eller håndbold.

4.1.3 Udbred kendskabet til ungdomsskolens mange forskelligartede tilbud

De fleste kender ungdomsskolen og ved at ungdomsskolen tilbyder fritidsaktiviteter. Kendskabet kommer primært fra venner der går i ungdomsskolen, og fra de årlige kataloger som ungdomsskolen udsender. De færreste ved til gengæld hvor mange forskellige aktiviteter ungdomsskolen tilbyder, og bliver positivt overrasket over viften af muligheder. Flere bliver især overrasket over mulighederne for dels at tage på weekendture og rejser, dels at oprette egne hold.

Kendskabet fra venner og fra det årlige katalog kan bruges fremadrettet i rekrutteringen til ungdomsskolen, og især kan brugerne bruges aktivt til at sprede budskabet om ungdomsskolens tilbud. Det er tydeligt at brugerne er blandt de bedste ambassadører for ungdomsskolen. Mange brugere fortæller at det er deres venner der har foreslået dem ungdomsskolen, og flere brugere hæfter sig i den forbindelse ved at det har givet dem tryghed at begynde i ungdomsskolen sammen med en eller flere af deres venner.

Selvom de interviewede unge generelt mener at ungdomsskolens årlige kataloger er inspirerende, efterlyser flere unge bedre og mere uddybende beskrivelser af indholdet i de forskellige aktiviteter og fag. Det vil ifølge interviewpersonerne øge muligheden for at de kan finde et interessant tilbud der passer dem. Da venskaber betyder meget for rekrutteringen, bliver det også foreslået at kataloget fortsat bliver uddelt i skolen hvor de unge kan diskutere tilbuddene med deres klassekammerater. På den måde risikerer kataloget ikke at blive "glemt" derhjemme. Interviewpersonerne foreslår også at ungdomsskolen for at styrke rekrutteringen begynder at reklamere i det offentlige rum og på steder hvor de potentielle brugere typisk færdes. Det kunne fx være i form af annoncer og reklamer ved busstoppesteder, i svømmehaller, på skaterbaner, på Facebook osv.